Педагогічні КАДРИ

газета

ЗАСНОВАНА У ЖОВТНІ 1929 РОКУ

№ 9 (1619) ЛИСТОПАД 2011 РОКУ

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

17 ЛИСТОПАДА – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ СТУДЕНТІВ

Шановні студенти! Щиро вітаю вас з Міжнародним студентським днем!

Студентська пора – це час пошуку, розвитку, становлення. Наш університет дає молодій людині безліч можливостей для самореалізації. Серед нашої студентської спільноти є переможці і лауреати численних міжнародних та всеукраїнських подій – учасники науково-практичних конференцій, інтелектуальних конкурсів, літературно-мистецьких проектів, спортивних змагань. Різносторонність, освіченість, цілеспрямованість драгомановської молоді радує і захоплює, дає наснагу для роботи всього колективу університету.

Студентське самоврядування НПУ неодноразово перемагало у міських оглядах і конкурсах, демонструючи високий рівень культури й свідомості нашої молоді. Імена драгоманівців відомі серед студентських і викладацьких колективів університетів України і Європи, завдяки наполегливій роботі з молоддю викладачів, кураторів. Дякую всьому професорсько-викладацькому колективу за мудру і ґрунтовну працю.

Студентські ініціативи завжди сприяли появі нових винаходів, відкриттів, звершень. Вірю, що студенти нашого університету, обравши стежку педагога і вчителя, зуміють запилити вогник у серцях і душах своїх вихованців.

Вітаю зі святом!

З повагою,
ректор університету,
доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
академік НАПН України
Віктор АНДРУЩЕНКО

ВІТАЄМО!

Ректор НПУ імені М. П. Драгоманова академік **Віктор Андрущенко** отримав Почесну відзнаку Української Ради Миру "Орден Миру" I ступеня за вагомий внесок у справу збереження справедливості, гуманізму, миру й злагоди у світі, високопрофесійну та самовіддану працю на благо Батьківщини й утвердження слави України на міжнародній арені.

Драгомановці щиро вітають свого лідера!

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!
Congratulations on the Anniversary!
Gratulation zum Jubildum!
Bon Anniversaire!

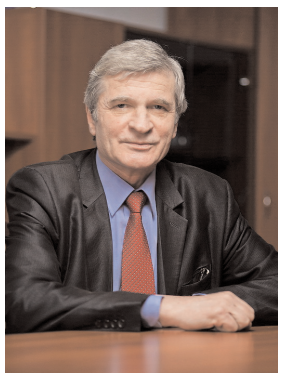

РЕКТОРАТ університету, колектив відділу міжнародного співробітництва та євроінтеграції, редакція газети "Педагогічні кадри" вітають проректора з міжнародних зв'язків, кандидата історичних наук, доцента Володимира Григоровича Лавриненка з 60-річчям.

Мудрий керівник, спеціаліст високого класу, доброзичлива та толерантна особистість, Володимир Лавриненко активно працює над проблемами євроінтеграції українського освітнього простору. Колектив університету високо цінує внесок Володимира Григоровича у налагодження міжнародних зв'язків нашого університету і його визнання за кордоном.

Володимир Григорович показує приклад відданості справі, наполегливості та відповідальності. Професійні якості доповнюють доброзичливість та принциповість, щирість та надійність.

Бажаємо міцного здоров'я, стійкості духу та сімейного благополуччя!

Міжнародний семінар

Про минуле і майбутнє стор. 2

Шана

Визволення України стор. 4

Свято

День студента стор. 8

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР ПРО МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ

18-19 ЖОВТНЯ у стінах НПУ імені М. П. Драгоманова відбувся Міжнародний семінар, присвячений викладанню чутливих проблем в історії у мультикультурному аспекті. Ініціаторами заходу стали Департамент загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України спільно з Директоратом з освіти і мов (Відділ історичної освіти) Ради Європи, Драгомановський університет та Всеукраїнська Спілка викладачів суспільних дисциплін і громадянської освіти.

На фоні загальної глобалізації мультикультурність сучасного суспільства є чи не найголовнішою ознакою та звісно фактором напруження у світі. Вчені доводять, що мультикультурність XXI століття суттєво відрізняє цю епоху від попередніх. Це зокрема стосується різноманітних протиріч, породжуваних нею на світоглядно-цілісному, комунікаційному, побутовому рівнях. Тісно до цього примикає й історичний аспект. Досі людство не може знайти оптимальних шляхів безконфліктного потрактування різноманітних епізодів світової історії. Ця проблема лягає не тільки на плечі істориків-науковців, але й входить до навчальних завдань істориків-вчителів.

Кроки у вирішенні такої проблематики здійснюються завдяки спільним зусиллям українських вчених-педагогів та експертів Ради Європи. **Міжнародний семінар "Викладання чутливих проблем в історії у мультикультурному контексті"** покликаний не лише запропонувати сучасним вчителям історії методичні рекомендації та розробки за вибраною тематикою, але й забезпечити взаємообмін досвідом між освітніми системами різних країн.

Розпочинаючи семінар, заступник Міністра освіти і науки, молоді та спорту України **Борис Жебровський** зізнався, що його сприйняття такого роду заходу з позиції високого чиновника – це звичайна буденна робота, але Борис Жебровський – учитель-історик, не хотів би пропустити жодної доповіді на цьому семінарі. *"Та все ж повертаючись до позиції високого чиновника, найбільше бажання, щоб усі виступи знайшли своє практичне втілення у вітчизняній школі"*, – зауважує Борис Михайлович.

Заступник міністра розповів учасникам про недавні проекти й заходи у сфері освіти України, спрямовані на формування єдиного освітнього простору Європи. Це зокрема прийняття Київського комюніке на Форумі міністрів освіти європейських країн, що відбувався у Києві, а також З'їзд ректорів педагогічних університетів Європи, зініційований ректоратом Драгомановського університету і безпосередньо **Віктором Андрущенком**. Й одна, й інша подія – вагомі кроки у напрямку формування щасливого майбутнього для людської цивілізації, доки окремі амбіційні чиновники ще лаються за минуле. Борис Михайлович і сьогоднішній семінар назвав зв'язковою ланкою у ланцюзі створення єдиного простору.

Загалом у програмі семінару передбачається розгляд низки питань, пов'язаних з оптимальним вирішенням чутливих моментів при викладанні історії у мультикультурному класі, підбір відповідних джерел і методик, використання нових технологій у роботі з учнями. Свої думки з цього приводу висловили професори та експерти **Сусанна Попп** (Німеччина), **Айен Філліпс** (Велика Британія), **Луїза Де Бівар Блек** (Португалія), **Джим Косем** (Велика Британія), вітчизняні науковці, серед яких представник Дипломатичної Академії Міністерства закордонних справ України професор Михайло Кирсенко. Гостям також було презентовано студентський проект на тему "Ми різні – ми рівні", скерований на формування міжетнічної толерантності.

За словами одного з організаторів наукової імпрези, заступника голови Відділу історичної освіти Ради Європи **Тетяни Мінкіної-Мілко**: *"Акцент заходу – поєднання інтелекту й бажання науковців, доброї волі чиновників та усіх ланок формування історичної свідомості людини, куди входять школа, сім'я, університет, засоби масової інформації, громадські мистецькі організації"*. Рада Європи активно співпрацює з українськими вченими й представниками міністерств, що пов'язано з головуванням України у Комітеті міністрів Ради Європи. З боку нашої держави провадиться ефективне реагування на виклики сьогодення, що доводить проведення й цього семінару.

Як зазначив на відкритті заходу перший проректор НПУ імені Михайла Драгоманова **Володимир Бех**, це була розмова не тільки про принципи й методики навчання. Суть виявилась набагато глибшою: **"Жодні нові технології не будуть працювати, поки вчитель сам не окреслить для себе принципи навчання, а за кожним принципом безпосередньо стоять цінності. Бо ж принцип – лише інструмент дії"**.

Драгомановський університет завжди з приємністю приймає зарубіжних науковців, демонструє свої досягнення, ділиться досвідом. Обговорення висуненої на семінарі тематики безумовно отримає практичне втілення, а встановлення дружніх зв'язків між експертами започаткує плідну співпрацю.

Людмила КУХ,
прес-служба університету

ВІН НЕ МАЄ АНАЛОГІВ В УКРАЇНІ

НА БАЗІ Фізико-математичного інституту НПУ імені М. П. Драгоманова функціонує унікальний Науково-методичний центр сучасних засобів навчання, де з найновішим німецьким обладнанням працюють науковці, аспіранти, вчителі.

Ми звикли, що педагогічні виші покликані у першу чергу готувати вчителя – достойного наставника для майбутнього покоління. Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова вперто доводить соціуму, що переймається не тільки власне методичними проблемами. Драгомановці науковообґрунтовано вирішують психологічні, соціальні, філософські питання сучасної освіти у глобальному контексті і разом з тим не забувають про дріб'язкові, здавалось би, аспекти роботи маленької школи, вчителя, учня.

Завдяки подібним прагненням у стіни Драгомановського університету потрапило обладнання для лабораторних та практичних шкільних і вузівських робіт визнаної на світовому ринку німецької компанії "PHYWE".

Ректор НПУ імені М. П. Драгоманова Віктор Андрущенко з ентузіазмом поставився до пропозицій відкрити в університеті окрему лабораторію для демонстрації установок. Науковці Фізико-математичного інституту вишу довгий час вивчали досвід функціонування такого структурного підрозділу в навчальних закладах Росії та інших країн світу, розробили низку напрямків його роботи і можливості, які б він відкрив для вчених, студентів, обдарованої молоді природничо-математичних нахилів. Врешті у травні 2011 р. за участі представників німецької компанії-виробника "PHYWE", російських колег з фірми "Резонанс" драгомановці перерізали урочисту стрічку, що знаменувало відкриття на базі Фізико-математичного інституту НПУ Науково-методичного центру сучасних засобів навчання.

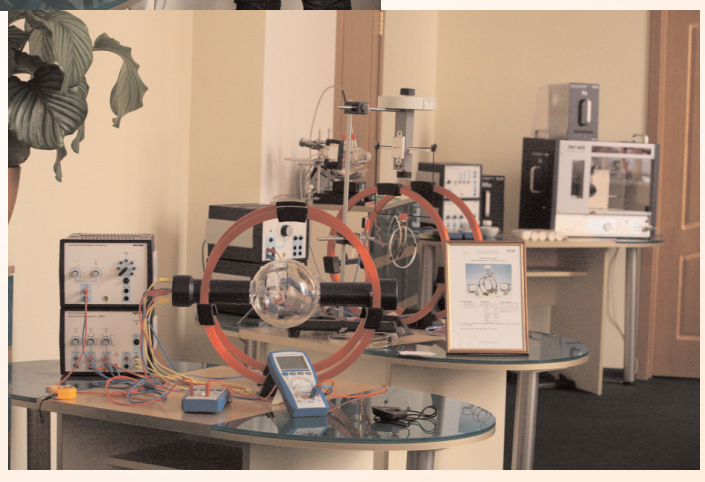

"Ця структура не має аналогів в Україні, – запевняє директор Центру Тарас Олефіренко. – До нас часто приїздять науковці з усієї України, щоб попрацювати з такими новітніми приладами, переконатися, що й для українців це цілком реально".

Сьогодні у Науково-методичному центрі зосереджено близько 40 сучасних установок для навчання у загальноосвітній школі за трьома напрямками – фізика, хімія, біологія, та для значно ширшого спектра вищих навчальних закладів – від екології і аграрної промисловості до медицини. Німецька якість усього обладнання підкріплюється особливою безпекою у використанні, чого вартий хоча б один приклад того, що у відкритому доступі тут розташовується рентгенівська установка, з якою можуть без спецодягу працювати навіть школярі.

Окрім того, пан Олефіренко розповів і про деяку універсальність кожного приладу й повну укомплектованість, що особливо актуально в учнівській аудиторії. Усі прилади легко під'єднуються до персонального комп'ютера та вже оснащені необхідним програмним забезпеченням. Результат роботи школяр відразу бачить на моніторі у вигляді схем, графіків, таблиць. Це економить час та зусилля дослідника, розширює можливості варіацій досліду.

"Щодня ми приймаємо відвідувачів з різних навчальних закладів, вчителів-предметників, демонструємо прилади учням і студентам. Зокрема, зараз вибудовується план-графік відповідних зустрічей, у нас працюють аспіранти і магістранти над власними науковими роботами, – зауважує директор Центру. – Важливий елемент роботи нашої структури – це безумовно співпраця з талановитою молоддю, школярами, що готують науково-дослідні роботи у структурі Малої академії наук України і потребують такого обладнання для власних експериментів. І можна лише уявити, що означає для майбутнього фізика, біолога, хіміка, а теперішнього школяра попрацювати за такою установкою – враження залишаються на все життя".

Завдання і мрія кожного науковця, викладача-драгомановця – оптимально якісні і безпечні умови навчання та виховання майбутнього покоління українців. Шкільна освіта як базис подальшого розвитку особистості просто змушена відповідати новітнім умовам життя, але йти до цього варто послідовно та виважено. Створення Науково-методичного центру сучасних засобів навчання в педагогічному університеті – вже суттєвий крок до розвитку загальної і вищої освіти. Попереду багато роботи, але початок – це вже півсправи.

Прес-служба університету

Наука

Із вражень про Школу молодого філософа

20-25 ЧЕРВНЯ 2011 р. в Москві та Підмосков'ї проходила "Школа молодого філософа: Філософія. Політика. Культура", що була присвячена 20-й річниці створення СНД. У роботі школи взяли участь студенти, аспіранти та викладачі філософії з Росії, України, Республіки Білорусь, Азербайджану, Вірменії, Таджикистану. Організаторами школи стали "Міждержавний фонд гуманітарної співпраці держав – учасниць СНД" та Інститут філософії Російської Академії Наук.

Українська делегація на чолі із професорами **Є. К. Бистрицьким** та **В. А. Малаховим** складалась із двох аспірантів Інституту філософії НАН України (**Ю. Г. Слуцька**, **В. П. Волковський**), трьох аспірантів філософського факультету КНУ імені Тараса Шевченка (**І. А. Ковальчук**, **В. В. Машкін**, **Г. В. Мороз**) та двох аспірантів Інституту філософської освіти і науки НПУ імені М. П. Драгоманова (**А. Е. Дробович**, **Є. М. Шушкевич**). Приємно, що окрім аспірантів нашого університету у роботі школи взяв участь випускник Інституту філософської освіти і науки НПУ імені М. П. Драгоманова, а нині аспірант Інституту філософії НАН України **В. П. Волковський**. Це демонструє якість підготовки фахівців-філософів в нашій alma mater, а також їх ентузіазм щодо актуальних філософських проектів.

Протягом роботи школи фахівці з філософії різних поколінь і держав брали участь у "круглих столах" та прослухали ряд академічних лекцій, що охопили широкий спектр філософської проблематики – від "Політики і моралі: уроки Аристотеля" (академіка **А. А. Гусейнова**) до "Партикуляризму та універсальності культурної ідентичності" (професора **Є. К. Бистрицького**).

Варто відзначити, що школа була покликана не тільки створити майданчик для наукової комунікації та обміну думками відомих філософів з СНД, але й передати досвід молодим дослідникам. Тут були присутні слухачі шкіл молодого філософа, які проводились ще в часи СРСР. Зараз це досвідчені науковці, слово яких багато важить в гуманітаристиці та академічному житті (професори **С. А. Нікольський**, **В. М. Межуєв**, **Е. Ю. Соловйов**, **Є. К. Бистрицький**, **В. А. Малахов**), але колись вони самі були молодими, допитливими студентами та аспірантами, що вправлялись у філософії і переймали досвід від старших колег на подібних школах.

З перших днів вдалося виробити вдалий формат комунікації учасників, при якому дискусії, обговорення і навіть полеміка відбувалися без озирання на наукові ступені та вчені звання, а тільки на силу аргументів й переконливість. Єдине обмеження – повага до співбесідника і вихованість полемістів. Велике значення мало неформальне спілкування, обговорення доповідей та лекцій в кулуарах. Особливий резонанс викликали виступи **Р. Г. Апресяна**, **Н. О. Кутузової**, **Є. К. Бистрицького**, **О. О. Кара-Мурзи**, **І. Р. Мамед-заде**, **В. М. Межуєва**, **Е. Ю. Соловйова**, **П. Д. Шозімова** та **Е. Г. Ордуханяна**.

Саме завдяки відкритості, взаємній повазі та відсутності ієрархічного бар'єру між учасниками вдалося обговорити складні теми, які пов'язані із національними ідентичностями країн колишнього СРСР, проаналізувати актуальні політичні проблеми, роль СНД у справі міжкультурної комунікації, питання ідейної спадщини та культурної повноцінності й самобутності країн – учасниць СНД. Обговорення часом досягало нечуваної для наукових заходів гостроти та емоційності, але взаємна повага і симпатія учасників один до одного стали кращим запобіжником конфліктів та неприємних ситуацій.

Дійсним шедевром школи став міжкультурний вечір, на якому представники всіх делегацій та приймаючої сторони влаштували концерт художньої самодіяльності. Лунали пісні та вірші, задавали настрою запальні східні танці та декламації. При цьому професори та досвідчені науковці не поступались аспірантам та студентам у силі виступів та відвертості виявлення емоцій.

За підсумками роботи школи можна впевнено сказати, що науковці країн – учасниць СНД можуть порозумітись і знайти дійсно ефективні механізми взаємодії, на відміну від політиків, яким ще слід повчитися стриманості, простоті та готовності досягати згоди.

Антон ДРОБОВИЧ,
викладач кафедри філософської антропології

Інтерв'ю

ГЛИБИННА ПСИХОЛОГІЯ З ФІЛОСОФСЬКИМ УХИЛОМ

ТАМАРА ЯЦЕНКО –
фахівець у галузі глибинної психології

Сучасне суспільство в його прагненні до інтеграції і налагодження міжнаціональних стосунків в кінцевому результаті переконується у важливості для людини самореалізації, що передбачає самопізнання. У такому випадку, аби перейти до проблем соціуму, варто почати з людини та її внутрішніх суперечностей. Наука психологія, яка намагається допомогти людству у вирішенні цих питань, вже давно розширює межі співпраці з гуманітарними та точними науками. Сьогодні існують центри та лабораторії, де теоретична база передбачає перетин різних галузей знань на засадах взаємодоповнень.

Про створення подібної наукової лабораторії на базі НПУ імені М. П. Драгоманова розповіла академік Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор кафедри психології РВНЗ "Кримський гуманітарний університет" **Тамара Яценко**.

– Пані Тамаро, Ви є визнаним фахівцем у галузі глибинної психології, очолюєте Науково-дослідний центр глибинної психології в Кримському гуманітарному університеті, як так трапилось, що прийшли до філософського осмислення психологічної проблематики?

– Я вже більше 30 років займаюся глибинною психологією. Це те, до чого психологи відносяться з осторогою. Глибинна психологія враховує цілісність психічного в єдності свідомого з несвідомим. На моє переконання, саме такою повинна бути практична психологія. Наші розробки носять як науково-теоретичний, методологічний, так і практичний характер. Адже, як кажуть, немає нічого практичнішого, як хороша теорія. Хорошою є та теорія, яка впродовж тривалого часу створювалась спіралеподібно – "від теорії до практики і навпаки". Разом з тим можна зауважити: науковий аспект йде за розв'язанням практичних задач, інакше – це б було порушенням службової етики практикуючого психолога. Більш ніж тридцятилітня практична робота, яка піддається узагальненням, врешті обумовила філософське її осмислення в напрямі теорії пізнання психічного, що досі є нерозкритим. Від розв'язання цієї проблеми залежать конкретні методики і сам характер підготовки практичних психологів. Віктор Андрущенко працює у галузі філософії освіти, і це безпосередньо перетинається з особистими зацікавленнями професійного практичного психолога, який тяжіє до філософського осмислення емпіричного матеріалу в ракурсі предмету психічного пізнання; проблеми адекватності методів пізнання феномену психічного в його об'єктивній реальності існування. Усі словники подають психічне як "суб'єктивний образ об'єктивного світу". Разом з тим, ніхто ніколи не ставить питання: чим задається цей суб'єктивізм сприйняття реальності в його індивідуальній неповторності? Ми ж відносимо цю проблему до центральних в створюваній науково-дослідній лабораторії глибинної психокорекції.

– Центр, який Ви очолюєте, уже добре відомий в Україні завдяки суттєвим здобуткам у сфері глибинної психології. Тепер подібну лабораторію Ви плануєте створити на базі НПУ імені Михайла Драгоманова. Чи не дублюватимуть ці структури одна одну?

– Дослідження, які ми проводимо в Науково-дослідному центрі в КГУ, не мають вираженого філософського ракурсу осмислення корекційних процесів та їх результатів. У Національному педагогічному університеті, з одного боку, передбачається розширення та поглиблення психокорекційної практики на засадах розробленої нами психодинамічної теорії, з іншого – ставиться завдання філософського осмислення природи та закономірностей, на яких ґрунтується така практика. Коло інтересів торкається як педагогічного ракурсу психокорекційної практики, так і проблем оптимального виховання молоді, що упереджувало б потребу в психокорекції. Словом, лабораторія глибинної корекції зорієнтована на поліпшення якості підготовки психологів-практиків на відповідних факультетах Драгомановського університету, що готують психологів.

– Тамаро Семенівно, таким чином, у цій лабораторії зможуть працювати не лише аспіранти та науковці вишу, але й студенти?

– Так, студенти у першу чергу матимуть змогу безпосередньо знайомитися з живим процесом глибинної корекції з людиною, власне проходити глибинну психокорекцію, що є передумовою професійного успіху практичного психолога. Ми уже кілька років тісно співпрацюємо з НПУ імені М. П. Драгоманова. Мені довелося неодноразово, як члену експертної ради ДАК і члену Вищої атестаційної колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, співпрацювати з викладачами та студентами, проводити показові заняття. Маємо багатолітній досвід спільного проведення семінарів та конференцій з практичних та методологічних проблем практичної психології.

– А чому Ви обрали саме Драгомановський університет?

– З цим університетом у мене давні зв'язки. Я проходила тут стажування (1969 р.), потім ще три роки аспірантури під керівництвом професора **Дмитра Ніколенка**, взаємна робота з професорами **Любов'ю Долинською**, **Володимиром Бондарем**, **Віктором Синьовим** та ін. В останні роки мене захоплює науковою гостротою проблеми широта й всеохопність філософії освіти, що розробляє академік **Віктор Андрущенко**. Глибоко вразила його доповідь на зборах НАПН України не лише ораторською досконалістю, але й адекватністю постановки освітянських та психологічних проблем вузівської підготовки молоді до професійної діяльності. Відчуваю внутрішню потребу в такій співпраці, яка вже на сьогодні має реальний результат – вихід посібника "Теорія і практика глибинної психокорекції", де Віктор Петрович виступив укладачем.

Я все більше усвідомлюю, що мої багатолітні напрацювання потребують філософського осмислення та узагальнення, тому перспективи вбачаю в інтеграції науково-філософської думки.

– Як Ви вважаєте, що це дасть для майбутніх вчителів, педагогів? Навіщо їм вивчати глибинну психологію?

– Педагогічний ракурс проблеми методів підготовки майбутніх учителів до спілкування з учнями забезпечує глибинна психокорекція – це доведено мною ще в докторській дисертації, яка була захищена при Драгомановському університеті (1989 р.). У контексті підготовки майбутніх практичних психологів метод глибинної корекції забезпечує особистісну психокорекцію на засадах вивчення майбутнім фахівцем власної внутрішньої суперечливості психіки; ознайомлення з адекватними методиками пізнання цілісної психіки в її свідомих та несвідомих виявах; опанування інструментовкою використання метафорично-візуалізованих засобів глибинного пізнання у відповідності з образністю мови несвідомого, що спирається на архетипну символіку, колективне несвідоме.

Методологічний аспект дослідження глибинної корекції найбільш влучно презентують методи психоаналізу комплексу тематичних малюнків; психоаналіз предметних моделей, використання казки, каменів, іграшок з метою полегшення процесів корекції та проективної ідентифікації. Сподіваюся, що лабораторія глибинної психокорекції, відкриття якої санкціоноване ректором НПУ імені М. П. Драгоманова, внесе оживлення в теорію, методологію та інструментально-методичні аспекти становлення професіоналізму практичного психолога. Глибинна психокорекція виражає інтегративну сутність психодинамічної теорії в її методологічному та практичному вираженні, що не може залишити байдужими професійно зорієнтованих майбутніх психологів-практиків та педагогів.

– Тамаро Семенівно, дякую за приємну та цікаву розмову.

Розмовляла Людмила КУХ

МИ ЙШЛИ КРІЗЬ ЗГАРИЩА І ЛЮТЬ ВИЗВОЛЯТИ УКРАЇНУ

СЕРЕД ПОДІЙ XX століття найтрагічнішими слід вважати жорстокі бої проти гітлерівської агресії спочатку на кордонах, а потім – і на просторах колишнього Радянського Союзу.

Захисники Вітчизни проявили тоді небачений до цього у світовій історії героїзм, самовідданість і самопожертву. На бій з ворогом за покликанням душі й серця ставали поряд із воїнами у партизанських загонах підлітки, юнаки і дівчата, жінки і діти. Фронт і тил у цілковитій єдності до останнього подиху протистояли ворожій навалі. Однак під натиском переважаючих фашистських армад героїчні захисники рідної землі змушені були відступати, і чимало із них знайшли упокій в братських могилах.

Фашистська армія окупувала територію в 1 млн 880 тис. кв. км з населенням 80 млн чоловік. Найбагатші простори центральних чорноземних районів Росії й України з розвиненою промисловістю та сільським господарством, працьовитим народом опинилися під гнітом гітлерівських завойовників.

Колгоспниця села Високе Харківської області О. Конохіна з дітьми Віктором, Іваном, Володимиром та Миколою біля спаленого німцями дому

Доля української нації вирішувалася у битвах 1941–1945 рр. Розгром фашистів під Москвою у грудні 1941 – січні 1942 рр. став відліком визволення окупованих фашистами земель. Міфу про непереможність гітлерівської армії не стало.

Україна

Гітлер наказав будувати неприступну лінію оборони – "Східний вал". Та було вже пізно. Після жорстоких боїв під Курськом радянські війська з боями переслідували ворога, притискаючи його до Дніпра. П'ять фронтів при активній допомозі партизанів та місцевого населення у вересні захопили 23 плацдарми.

Майдан

Попереду була Київська стратегічна наступальна операція. У битві за місто командування Воронезького фронту основним визначило Букринський плацдарм, але такі спроби перемогти були недосяжними: втратилась раптовість наступа, ворог зумів зміцнити оборону. Окрім того, рельєф місцевості позбавляв можливостей широкого застосування танкових з'єднань.

Командування терміново перекинуло 3-тю гвардійську танкову армію, 1-й гвардійський кавалерійський корпус, три стрілецькі дивізії з Букринського на Лютезький плацдарм. Визволення Києва покладалось на 60-ту армію під командуванням генерала І. Черняхівського та 38-му (генерал-полковник К. С. Москаленко). Координацію бойових дій фронтів здійснював легендарний Г. К. Жуков.

"Даєшь Киев!" 1943

Нашим арміям протистояли 12 піхотних та дві танкові дивізії. Від Гостомеля до Вишгорода глибина оборони досягала 14 км, з протитанковим ровом та мінними полями.

Вид Хрещатика в Києві після відступу фашистів

3-го листопада командуючий фронтом М. Ватутін віддав наказ про наступ на Київ північної групи військ. У ніч з 5-го на 6-те листопада столицю України було визволено від фашистських загарбників. Битва за Дніпро і Київ продемонструвала усьому світові могутню силу Радянської армії, дружбу і взаємодопомогу наших народів.

За форсування Дніпра, героїзм у боях на плацдармах 2605 солдатів, сержантів, офіцерів та генералів було удостоєно звання Героя Радянського Союзу. Із них 1838 росіян, 434 українців, 47 білорусів, 30 грузинів, 49 татар, 28 казахів, 27 узбеків та представники інших націй.

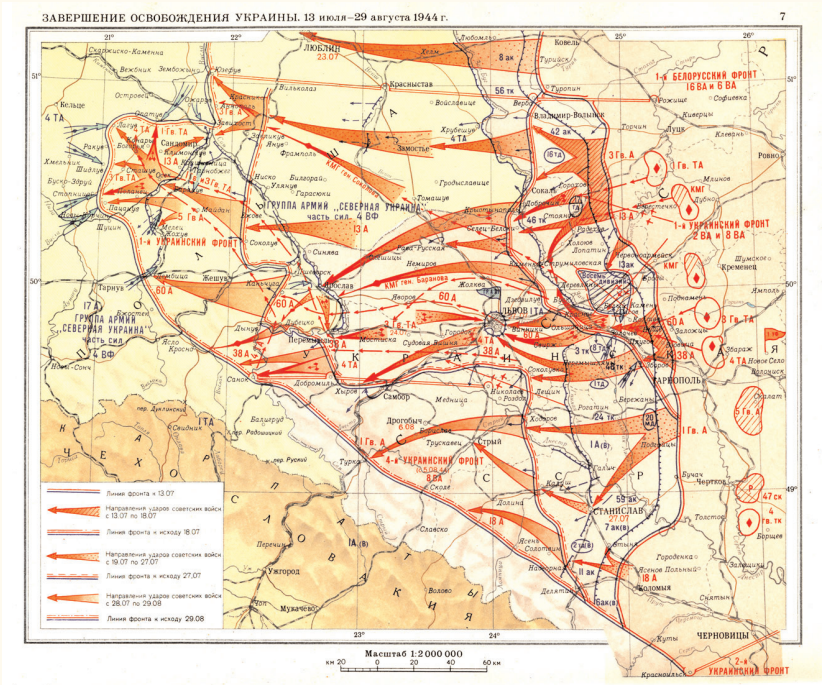

Ворог сподівався зупинити переможний наступ наших фронтів. У боях наші війська оточували і знищували великі угруповання фашистів, але 80-тисячна армія гітлерівців була розгромлена у Корсунь-Шевченківській, Кіровоградській, Ровно-Луцькій, Нікопольсько-Криворізькій, Проскурівсько-Чернівецькій, Умансько-Ботошанській, Поліській, Кримській, Львівсько-Сандомирській, Ясько-Кишинівській, Східно-Карпатській операціях, що вивели наші війська на державний кордон.

8-го жовтня 1944 року з боями визволено останнє українське село Лавочне Дрогобицької (нині Львівська) області, а 27 жовтня прапор перемоги було піднято над Ужгородом – центром Закарпаття. Ця дата є Днем визволення України від фашистських загарбників.

У боях за Україну регулярній армії допомагали понад 500 тисяч народних месників, об'єднаних у 70 загонів. 60 українських партизанів відзначено високим званням Героя Радянського Союзу.

Автоматниця. 1942 р.

86 жінок України стали Героями Радянського Союзу. Серед них – славні підпільниці України Лариса Ратушна, Ніна Сосніна, Ляля Убийвовк, Люба Шевцова, Уляна Громова, санітарки Марія Боровиченко, Марія Щербаченко, Галина Петрова та ін.

Героїчні подвиги захисників Вітчизни назавжди увійшли до літопису історії Великої Вітчизняної війни.

Відвойовані міста Київ, Одеса, Севастополь, Керч стали містами-героями. Мужність нашого народу ущент розвіяла гітлерівські ілюзії щодо генерального плану "Ост".

Партизани на переправі. Україна 1942 р.

І насамкінець кілька слів про нашу історію. Доля українського народу залежала від бойових дій Радянської армії на фронтах Великої Вітчизняної війни та від наших перемог. Без цієї Перемоги не було б України як соборної незалежної держави, не було б української нації як етноісторичної спільноти. Радянська армія за підтримки союзників врятувала світ від коричневої чуми – фашизму, а вирок Нюрнберзького процесу засудив фашизм навічно, без термінів давності.

Героїчний подвиг радянських воїнів навічно залишається в пам'яті мільйонів чесних людей. Багато синів і дочок нашої Вітчизни віддали своє життя в ім'я свободи й незалежності України, в ім'я життя сучасних і наступних поколінь. Пам'ять про них житиме у віках.

Микола Рябухін,
учасник оборони і визволення Києва та України від фашистських загарбників, полковник у відставці, доцент

Моя професія: педагог чи редактор ?

НЕЩОДАВНО Студентська рада Інституту української філології провела конкурс до Дня вчителя на тему: “Моя професія: педагог чи редактор?”.

Серед журі, у складі якого були як і викладачі, так і студенти старших курсів, визначення кращого тексту викликало бурхливе обговорення.

Але все ж перше місце виборола студентка І курсу **Наталія Кривко** (103 УА група), друге і третє місце відповідно зайняли студенти ІІ курсу (206 УРед група) **Анастасія Поліщук** і **Ольга Дера**. Усі інші студенти отримали грамоти за участь у конкурсі.

Мета конкурсу була пов’язана з тим, щоб зрозуміти світовідчуття студента, який здобуває освіту, зрозуміти, ким же він хоче стати і що повинен для цього зробити.

Ольга ДИВНИЧ

МОЯ ПРОФЕСІЯ ВЧИТЕЛЬ!

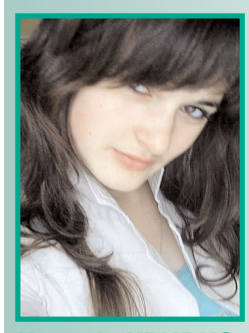

Наталія КРИВКО

За вікном світить вересневе сонечко… А біля одного з них сидить із мрійливим поглядом маленька дівчинка… Задивляється на тих першокласників, які маленьким, але швидким кроком прямують десь у сторону школи. На голові у дівчаток величезні білосніжні бантики, що граються з промінчиками сонця, а у хлопців за плечима – величезні ранці. Всі вони прямують на зустріч із новим життям. Лише та маленька дівчинка за віконечком чекала, коли ж прийде її час… І ось знову вересневий сонячний ранок, але за вікном вже немає тієї мрійливої дівчинки. Спитаєте – де? А ось там, з усіма першокласниками, прямує десь у сторону школи…

Ні, вона не така, як ті, що йшли поряд. Вона відрізнялась: у неї був найкращий ранець, найбільші бантики та найгарніший букет лілій. Так, вона вже першокласниця, вона прямує до нового життя, на яке так чекала… Так і ми колись пішли у нове життя. Мали цілі, яких досягали; мали негаразди, перешкоди, які долали; мали успіх та радісні миті на своєму шляху. І напевно, якби не наша “друга мама” – ми не були б такими, якими ми є зараз.

Щире, любляче серце, добру душу, вміння спілкуватись з оточуючими, терпіння, любов до дітей, розуміння – всі ці риси повинен мати вчитель. Тому ця професія не з легких! Але ж ні! Це не професія – це … призначення! Адже бути вчителем дано не кожному… Він навчає нас культурі, охайності, працелюбності, любові до оточуючих та дає нам мудрі настанови для життя. Тому багато чому ми повинні завдячувати саме вчителям, які вели нас за руку ці нелегкі роки у доросле життя. Особисто я вдячна за те, що вчителі поселили у моєму серці любов до науки. Тепер і я хочу дарувати іншим дітям ті цінні скарби, що колись подарували мені. Звісно, бути вчителем нелегко, але я з нетерпінням чекаю, коли ж настане той час, щоб попрямувати назустріч новому життю, про яке я мріяла кожного вересневого ранку, коли загадковим поглядом дивилась на своїх наставників…

Тому й тепер я мрійливо дивлюсь у майбутнє та сподіваюся, що колись хтось із величезним букетом лілій наївним дитячим поглядом буде дивитись на мене…

Життя клекоче, і вирує, і кипить,
Події, люди, кіпи документів.
Мій мозок тиждень вже не спить.
Мільйони, сотні в голові моментів:

“Статті до завтра треба здати,
На кілька заходів з’явитись,
Пошту нарешті розібрати,
Рукопис книжки продивитись…”

І поринаю у роботу з головою!
Щось правлю, щось пишу і щось читаю,
Кудись зриваюсь! Й все це за собою.
Вечері, зустрічі, знайомства… багатьох вже знаю.

Мені б іще кілька годинок у добі,
Бо планів СТІЛЬКИ, що не все встигаю.
Й якщо вже розібратися в собі:
Із радістю таке життя я обираю.

Ольга ДЕРА

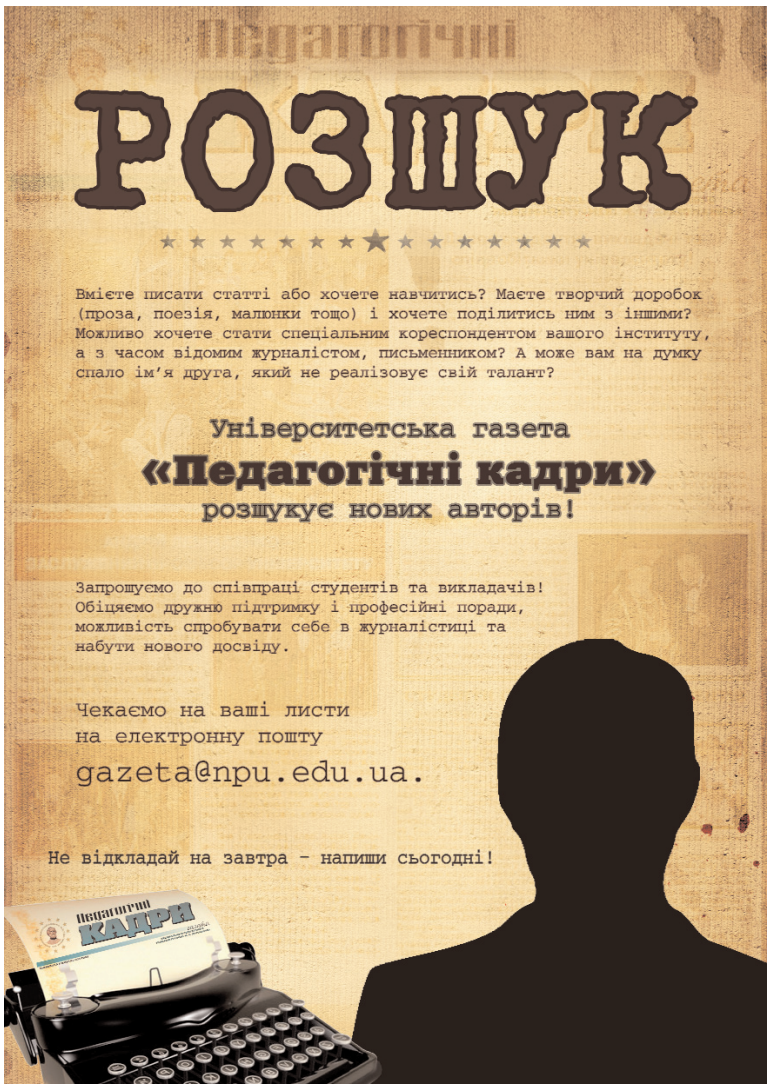

ОЛІМПІЙСЬКИЙ НАСТРІЙ ДЛЯ ДРАГОМАНОВЦІВ

8 жовтня цьогоріч відбулось урочисте відкриття НСК “Олімпійський”, яке, за сприяння Київської міської ради і ректорату університету, змогли відвідати і викладачі та студенти нашого вишу. Враженнями від головної спортивної події осені 2011 року поділилася студентка І курсу Анна ЯЦЕНКО.

Напередодні відкриття НСК “Олімпійський” телебачення транслювало запис гумористичної передачі “Вечірній квартал” піврічної давності. Суть жартів коміків зводились до готовності нашої країни до “Євро-2012”, адже на той момент Львівський стадіон являв собою рівнину, київським НСК їздили трактори та бульдозери, був лише стадіон “Донбас-Арена”.

Не дивлячись на запевняння, які постійно лунали зі ЗМІ, що стадіон відкриють восени 2011 і він буде гідною ареною фінального матчу під час Євро-2012, все одно відчувалася тривога.

Драгомановці раділи квиткам на Олімпійський стадіон

Те, що побачили глядачі 8 жовтня, приємно вразило. Перед очима височіє оновлений, прекрасний спортивний комплекс європейського зразка. Це справді арена світового масштабу. Відчувалася робота багатьох тисяч людей, що злагоджено, швидко та якісно виконали свою роботу.

Глядачів зустрічали волонтери, які допомагали орієнтуватися, та міліціонери. У повітрі відчувалося приємне хвилювання, очікування феєрії.

Настала довгождана мить. Глядачі услід за прожекторами звернули свої погляди на поле, де почалось шоу – дивовижна містерія про заснування Києва, стародавню історію України: у човні припливли легендарні засновники міста – футбольне поле перетворилось на Дніпро. Далі ми стали свідками становлення держави, коли українцям довелось захищатися від іноземної навали, що символізувало триголове чудовисько. Бойові сцени супроводжувалися вогняним шоу та піротехнічними ефектами. 70-тисячний стадіон неодноразово вибухав аплодисментами.

Захоплювали гігантські барабани й трембіти, унікальні трюки італійських циркових артистів, які “запустили” з висоти на поле м’яч “Євро–2012”. Після цього на сцену вийшли три українські топ-співачки, які заспівали українські хіти: Гайтана, Ані Лорак, Таїсія Повалій. Під кінець своїм “гарячим” виступом публіку запалювала Шакіра.

Завершив програму дивовижний феєрверк, який можна було спостерігати в усіх прилеглих до стадіону районах.

У людській пам’яті є такі моменти, які ніколи не забудуться. Відкриття оновленого НСК “Олімпійський” тепер назавжди залишиться одним з найяскравіших моментів життя українців. Мабуть, побувати на заході подібного рівня – відкритті нової “гордості України” – вдається лише кілька разів за життя. І саме з такої події розпочалося моє студентство в НПУ імені М. П. Драгоманова – Олімпі знань!

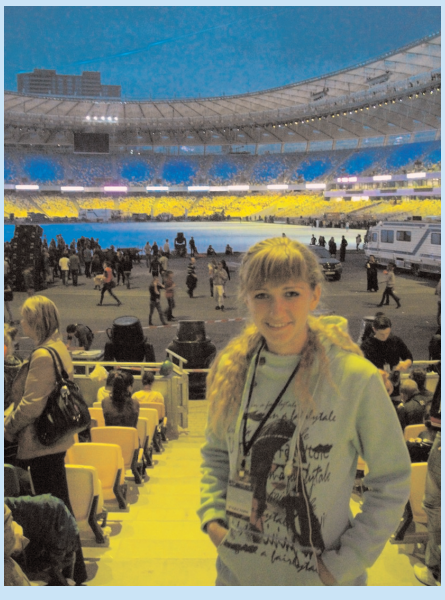

Серед волонтерів були наші студенти

Нагальні роздуми

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС: інший кут зору

Євгенія БІЛЬЧЕНКО,
доцент кафедри культурології

ОСТАННІМ часом все більше доводиться чути про прогресивність новітніх тенденцій модернізації нашої консервативної системи освіти, як-от "гуманізація", "гуманітаризація", "діалогізація", "культурологізація", "демократизація" і т. д. Педагоги сперечаються про визначення і розмежування значень цих термінів, про їх смислові відтінки і специфіку застосування у тому чи іншому контексті.

Все це, звичайно, з одного боку, непогано, бо свідчить про бажання реформувати застарілу "замкнуту" структуру, на яку в нас давно перетворилася освітня царина, але, з іншого боку, бажання часто залишаються бажаннями, а спроби – лише відчайдушними спробами. Справді, від нарощування конотацій вихідне затемнення сенсу не змінюється. Навпаки, чим більше теоретичних розробок педагогічного та філософсько-освітнього характеру з'являється в освітньо-академічному дискурсі, тим більше стає зрозумілим, що ці тенденції у переважній більшості випадків виявляються скоріше утопічними умоглядними схемами, які занепокоєний розум викладача намагається накинути на реальну – далеку від досконалості – виховну практику.

Звичайно, скептицизм, що звучить у попередньому абзаці, не може не викликати у вдумливого читача сплеску позитивних/негативних емоцій. З автором можна захоплено погоджуватися або ж ні, але від нашої радості чи обвинувачень суть справи не змінюється, оскільки мова йде не про особисті амбіції чи упередження, а про об'єктивні факти системи освіти. Справді, чи так кардинально вона змінюється, "йдучи в ногу", хай і в "кульгаву ногу", з інформаційним суспільством, як нам того хочеться? Та й чи потрібно вітчизняній освіті "вистрибувати" із себе, наздоганяючи "прогресивний" Захід? Ці та інші питання щиро бентежать вашого покірного слугу вже багато років, хоча не завжди є можливість вільно висловитися про них. Зазначена збентеженість і спонукала автора до написання цієї скромної розвідки.

Як правило, в сучасному педагогічному середовищі концентрованим екстрактом зазначених вище тенденцій руху освіти до цінностей "людини", "культури", "діалогу культур", "самоуправління" і т. п. (ряд можна продовжувати до нескінченості) вважається система цінностей та освітня технологія, пропоновані Болонськими реформами. При цьому багато освітян сперечаються про ідентифікацію статусу Болонського феномену. Чи є він процесом – динамічним явищем становлення чогось, що тільки формується? Чи є він застиглою у своїй довершеності світоглядно-технологічною системою? Чи тим та іншим одночасно? Чи продиктований Болонський процес/система виключно академічними – неупередженими у своєму альтруїстичному бажанні навчити краще – ініціативами міністрів освіти західних країн? Чи Болонський феномен є виразником більш глибоких прихованих політичних інтересів державних еліт відповідних регіонів, і якщо, не дай Боже, так, то чи не є Болонський процес черговим привидом агресивного "дяді Сема", який через проект глобалізму/мультикультуралізму намагається обплутати слов'янські землі інформаційними тенетами євро-американських стандартів? Якщо Болонський процес є ідеологічним проектом американоцентризму або європоцентризму, чому, скажімо, його не підтримали окремі провідні країни Заходу, наприклад, Німеччина, цілком задоволена своєю класичною гумбольдтівською системою освіти?

Наявність подібних суперечок свідчить про те, що ми маємо справу ніби з двома Болонськими процесами: реальним, ще не до кінця нами й ними вивченим, освітнім рухом та ідеальним міфологічним утворенням, яке радше є культурним смислом, ментальною установкою, мисленнєвим стереотипом, аніж дійсним фактом. Наявність такої "семантичної", так би мовити, сторони Болонських реформ змушує нас виокремити деякі складові цього міфологічного комплексу, які ми хочемо запропонувати вашій увазі. Як відомо, формулою будь-якого міфу є ритуальне твердження, що сприймається як сакральне і відтворюється спільнотою у стані емоційного натхнення. Соціальні міфи є прямим продовженням традиційних архетипів, і для них, як і для оповідей наших далеких предків, притаманне прагнення виголошувати надособистісні істини позитивно-колективістського, ура-оптимістичного ґатунку на кшталт: "Наші ракети найдосконаліші у світі!" або "Ми побудуємо дещо довжиною у п'ять за всього чотири/три/два/один!"

Складова перша: **"МИ ВТІЛЮЄМО В ЖИТТЯ БОЛОНСЬКІ ДЕКЛАРАЦІЇ!"** На наш погляд, доцільно розмежовувати тексти Болонських угод як вияв соціально-філософської теорії, не позбавленої водночас політичного підґрунтя; реальні освітні дії з їх реалізації, до яких вдаються представники західних країн, та ту практику кредитно-модульної системи, що склалася у вітчизняному освітньому просторі. Навіть найдосконаліші за ступенем благості і гуманності ідеї піддаються певному викривленню при їх практичній реалізації, і варто згадати думку великого діалектика Гегеля, який говорив про трагедію "метаморфози гуманізму" у світовій історії внаслідок викривлення гуманістичних ідей їх практичними інтерпретаторами. Механізм же міфу якраз і заснований на повному обожненні теорії і практики, внаслідок якого ідеальна норма переноситься на побутову, і дійсність підмінюється ілюзією великого "наративу": "Те, що є, – найкраще: кращого бути не може!".

Складова друга: **"РАХУЄМО БАЛИ!".** В освітній практиці можна спостерігати вельми поширену редукцію: зведення суті і цілей Болонського процесу до кредитно-модульної технології, що своєю упертістю нагадує звичку здійснювати судження про ціле за його частиною, яку виявляє обмежений розум людини в печері. Остання, хапаючись за вухо схованого у темряві слона, вигукує: "Це велике опахало!" (притча Румі), виявляє типові вади редукціоністської логіки. У цьому випадку модульно-рейтингова система моніторингу і підрахунку – всього лише зовнішнє, "машинне", технократичне вираження Болонського процесу, інструмент упровадження його основної ідеї – забезпечення міграцій студентської молоді на основі рейтингів поточного та підсумкового контролю. Між тим, як саме ця "головна мета" найчастіше залишається не виконаною, бо продовжити навчання вінницькому студенту, скажімо, в Сорбонні на основі отриманої ним тут модульно-рейтингової картки все ще, за винятком випадків дуже рідкісної фортуни обміну кадрів, – залишається проблемою, чи не так? У результаті засіб перетворюється на самоціль і доводиться до абсурду, викликаючи стан неврозу у студентів, для яких математична гонитва за балами починає перевищувати реальний зміст та інтерес до навчання.

Складова третя: **"ВПЕРЕД, ЗА ЄВРОПОЮ, У СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ!"** Як відомо, в основі цінностей Болонської декларації лежить типово західна ліберальна доктрина полікультурності, що є наслідком прогресу глобалізації. Ця доктрина майстерно балансує на межі між прагненням до тотального синтезу, притаманного глобалізму, і прагненням до диференціації та іронічної релятивації, притаманної для проекту мультикультуралізму як антиглобалістського руху. Тяжіючи до євро-американських стандартів (логоцентризм), ідеологія Болонського процесу позірно сприяє співробітництву різних освітніх систем, але метою такого співробітництва оголошує космополіта... у межах Європи (!). Тобто виявляє виразне етнокультурне тяжіння до романо-германського культурно-антропологічного типу. Питання полягає у тому, чи відповідає цей ідеал – повністю відповідає! – потребам та інтересам української, ширше, слов'янської ментальності. Аж ніяк не намагаючись тут підтримати ані великоросійських консерваторів, ані ультранаціоналістичні сили, ані будь-які інші тенденції "антизахідників", тим не менш хочеться запитати: може, здорова доза "слов'янофільства" допоможе нам зберегти свою ідентичність? Адже й сам затуманений нашими історичними комплексами Захід, звички якого ми звикли чи сліпо копіювати, чи агресивно відкидати, діє подібним же чином. Євроінтеграція, зрештою, стала міфом есхатологічного руху до царства загального благоденства, тож варто замислитися над її наслідками, особливо у системі освіти, яка через ідеї управляє соціумом. Це не означає, що треба впадати у крайнощі шовіністичного панславізму і об'єднуватися проти "гнилого" світу Європи. Але ставитися до зовнішніх інновацій селективно і критично нам не завадить.

Отже, маємо справу з трьома складовими Болонського процесу як культурного смислу: міф про самоцінність форми, міф про якісну перевагу іноземного, міф про єдність ідеалу й дійсності. Водночас усі ми розуміємо, що утопія, ксенофілія, абсурдний технократизм, будучи міфологічними утвореннями, формується не на порожньому місці, а на грунті викривлених реальних подій. Безумовно, Болонська система – подія, і наслідки її можуть бути непередбачуваними для нас як для учасників міжнародних культурних процесів. Якщо ми будемо відгороджуватися від неї або намагатися боротися з удаваним привидом "дяді Сема", це призведе тільки до поглиблення нашої внутрішньої слабкості. І так уже образливо бачити реальний зміст так званого "патріотичного" виховання у консервативній системі освіти, що дуже часто обертається нав'язливим у своїх захопленнях шароварами етнографічним пейзанством, про небезпеку якого попереджав ще Михайло Драгоманов, говорячи, що українська інтелігенція ризикує представити національне виключно як народне, сільське, фольклорне. Але при усій ціннісній повазі до коріння – міфопоетичної культури – кожен народ повинен мати і пропагувати високу елітарну міську культуру професіоналів. Питання полягає лише у тому, щоб, не впадаючи в анекдотичне хуторянство і залишаючись відкритими світові, не втратити своє "право бути собою" (вираз професора Віктора Малахова) – немодне тихе право відданості принципам і переконанням серед бурхливого потоку рекламних брендів, соціальних міфів, рецептів порятунку, швидкоплинних закликів йти кудись – аби не за внутрішнім голосом духу. Вибачте за пафос.

Особистість в історії педагогіки

НОВАТОР ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ

Микола Пирогов – видатний педагог-просвітитель, організатор народної освіти, громадський діяч, почесний член і почесний доктор багатьох українських та іноземних університетів XIX ст., творча спадщина якого увійшла в скарбницю вітчизняної педагогіки.

З юнацтва у М. І. Пирогова формується науковий погляд на проблеми навчання й виховання. Систематично, невпинно й з винятковим терпінням він докладає зусиль задля розквіту науки і культури, створення сприятливих умов для функціонування середньої школи, яка, на його думку, повинна розвиватися на основі широкої диференціації знань та формувати загальнолюдську освіту, навички, необхідні або для ведення професійної діяльності, або для правильної організації домашнього господарства й виховання дітей.

> ***Вчитися і жити є одне і те ж.***
>
> ***М. Пирогов***

У цьому М. Пирогов бачив здатність шкіл відповідати запитам сучасного суспільства: “Ми маємо багато таких дітей, які через несприятливість і недолік матеріальних засобів не можуть довго вчитися і просяться скоріше в практичне життя”.

Він вказував, що суспільство не повинно бути байдужим до успіхів і невдач виховання та зобов’язане коригувати його поступовий хід.

Свої головні педагогічні ідеї, погляди на значення, завдання освіти у вихованні молодого покоління Микола Іванович зосереджував у сфері навчання і виховання, тобто проблематики самого життя, смислу життя людини та її покликання, шляхів і засобів навчання й виховання молоді.

Як гуманіст М. Пирогов висловлював концепцію нової шкільної системи, доступної і єдиної для дітей різного віку і всіх станів. Педагог прагнув здійснення загального початкового навчання усіх класів та національностей, в яких кожна дитина могла б здобути освіту відповідно до своїх здібностей і матеріальних можливостей батьків, що було кроком уперед і забезпечувало доступ до освіти дітям з непривільованих верств.

Він вважав, що загальна освіта має забезпечити формування подальших якостей людини. Особливими аспектами М. Пирогов називав переконання словом і особистим прикладом, створення атмосфери поваги і довір’я між вихователем та учнем, бо у школі виховання повинно засновуватись на моральній довірі й повазі, які спрямовують людину на служіння цивілізації. У переконанні вчений вбачав єдність слова і діла, бажання трудитися в ім’я майбутнього, навчати любити прекрасне, турбуватися про сучасне і майбутнє, прагнути до самовдосконалення.

Головним у дітей, на його думку, є моральне виховання, вироблення стійких моральних переконань, здатності до самовдосконалення, завдяки чому виробляються справжні якості людини.

Основою виховання моральності в людині М. Пирогов вважав християнство і наполягав на необхідності релігійного виховання дітей з раннього дитинства, бо майбутнє людини значною мірою залежить від її вихованості.

> ***Тільки той осягав істину, хто уважно вивчав природу, людей і самого себе.***
>
> ***М. Пирогов***

Виховання – це вироблення у дитини розуміння речей оточуючого суспільного світу, поступового усвідомлення доброти, моралі, високого власного покликання у життєвому просторі.

У кожній роботі вченого можна віднайти глибокі, оригінальні думки, поради й практичні вказівки. Обрані ним питання й характерні рішення відкривають педагогам найважливіші сторони корекційно-виховної роботи в школі.

М. Пирогов пропонує ідею якості колективного виховного впливу на особистість учня, згуртованості педагогів у цьому напрямі. У такий спосіб довільний вплив педагогів отримує не тільки єдність, але й природно більшу різнобічність і глибину виховного впливу на учня.

Він вимагав від педагогів “під час обговорення кожного вчинку” не формального юридичного відношення до учнів, а “свідомого вникнення в ті обставини”, якими викликається поведінка. З цією метою Микола Іванович пропонував вихователям ведення “книжкових журналів”, де б вони позначали з належними подробицями виховні моменти з учнями, і тільки для себе. М. Пирогов ставив перед педагогами основне завдання в мистецтві виховання – вивчати своїх учнів та індивідуалізувати виховний вплив на учня, адже щоб осуджувати дитину – необхідно бачити її внутрішню сторону, її духовний світ.

Ідеї гуманістичної освіти домінували в педагогічній системі М. Пирогова. Працюючи попечителем Київського навчального округу, М. Пирогов закликав педагогів, батьків до благодійництва й вияву милосердя у відношенні до дітей.

> ***Найвищий талант легко осоромиться, якщо занадто самовпевнений захоче з першого разу змінити свої сили в такій справі, яка вимагає величезних попередніх відомостей, зрілості розуму в судженні і досвіду в житті.***
>
> ***М. Пирогов***

Він один з перших педагогів-мислителів вказував на нерозривність навчання й виховання. Шкільне навчання повинно бути обов’язково виховуючим, інакше воно виявиться неповноцінним. Кожен педагог повинен виконувати функції вихователя. Якщо вчитель досконало володітиме методами викладання, між ним та учнем зародиться тісний моральний зв’язок, взаємна довіра, розуміння справи. Вчитель завжди стане авторитетом для своїх учнів.

У власних настановах М. Пирогов рекомендував вихователям долучатись до світового педагогічного досвіду, використовувати у викладенні рідну мову. Особливого значення вчений надавав сімейному вихованню, що є тією сходинкою, з якої починає формуватись майбутня людина; на якій будується подальша шкільна освіта. Головне призначення матері – бути готовою до виховання своєї дитини. Легко знаходити спільну мову, налаштовувати на самовдосконалення. Цим М. Пирогов підкреслює високу оцінку природної сутності жінки як матері й наставника. Особливу важливість материнської виховної роботи вчений вбачає у догляді за дитиною, використанні ігрової діяльності. Таким чином, мати постає “головним зодчим суспільства”.

Вся адміністративно-педагогічна й літературна діяльність М. Пирогова була для нього не тільки службовим обов’язком, а й справою честі. Він вніс в теорію і практику вітчизняної педагогіки самостійну, осучаснену систему народної освіти, незалежної від зарубіжного впливу, уважно й чутливо ставився до дітей, глибоко та вдумливо враховував особливості мислення, емоційно-вольової сфери молоді, а в його працях закладені основи гуманного розумного відношення до дітей, поєднаного з глибокою вірою в шляхетність юнацької душі. У вихованні дитини, – зауважував М. Пирогов, – необхідні щирість і правдивість наставника, його любов і повага. Цим ідеї Миколи Івановича співзвучні ідеям корифеїв самостійної педагогічної думки – Л. М. Толстого, К. Д. Ушинського.

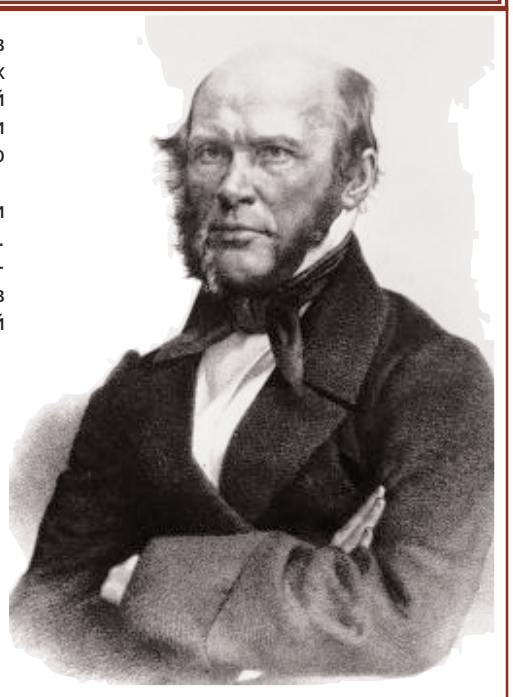

Особисто Микола Іванович був зразком у ставленні до дітей та молоді, повазі до них. Тому своєю діяльністю Микола Іванович залишив незгасаючий слід світлого прикладу всім, хто знав його особисто, вивчав його педагогічні твори.

> ***Зробіть так, щоб покарання за проступок було не зовні, а усередині винного – і ви дійдете до ідеалу морального виховання.***
>
> ***М. Пирогов***

Микола Іванович Пирогов, до того ж, геніальний хірург і анатом, блискучий клініцист, неперевершений експериментатор, автор багатьох наукових творів, методів дослідження і лікування, видатний педагог і організатор.

У його працях, листах, заповітах була глибока віра в людину, її високу значимість у житті.

Микола КОТ

Освітянський пантеон

НАШ УНіВЕРСИТЕТ, кафедра медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя та здоров’я глибоко сумує з приводу смерті 1 серпня 2011 року ветерана праці, кандидата медичних наук, доцента кафедри Сікала Вадима Миколайовича. Тяжка хвороба позбавила життя світлу чудову людину, чуйного вихователя, гарного лікаря.

Сікал Вадим Миколайович народився 11 липня 1934 р. в м. Красний Луч Ворошиловградської області у сім’ї службовців. У 1956 р. закінчив Київський медичний інститут з відзнакою. З 1956 р. по 1960 р. працював лікарем в Донецькій області. З 1960 по 1975 рр. працював молодшим науковим співробітником Київського науково-дослідного інституту фармакології та токсикології. Мав понад 40 друкованих праць. З 1962 по 1975 рр. працював на курсах цивільної оборони та медичної підготовки при педагогічному інституті імені О. М. Горького. У 1968 р. захистив кандидатську дисертацію. У 1990 р. отримав звання доцента. У системі вищої освіти працював на кафедрі медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя та здоров’я з 1975 по 2011 рр. З 1988 р. працював на посаді доцента кафедри медичної підготовки та цивільної оборони.

Впродовж 36 років активної сумлінної праці в НПУ імені М. П. Драгоманова В. Сікал брав активну участь у житті університету. Неодноразово виконував функції головного санітарного лікаря в студентських сільськогосподарських загонах. Проводив активну санітарно-просвітницьку роботу серед студентів, зокрема в період епідемії грипу.

Сікал Вадим Миколайович є співавтором типової навчальної програми з безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення, затвердженої Міністерством освіти та науки України. Брав участь у розробці стандарту вищої освіти з безпеки життєдіяльності.

За роки праці в університеті отримав відзнаку “Відмінник охорони здоров’я” (1986 р.), грамоту НПУ імені М. П. Драгоманова (1995 р.), медаль НПУ імені М. П. Драгоманова за особистий вагомий внесок у розвиток університету (2010 р.).

У житті В. Сікал був прекрасним сином, люблячим чоловіком, чуйним батьком, дуже скромною, простою, інтелігентною людиною, яка керувалася правилом: “за добро добром платять”.

Світла пам’ять про чудову, принципову, відповідальну людину, прекрасного педагога Сікала Вадима Миколайовича залишиться назавжди у серцях тих, хто його знав.

Колектив Інституту педагогіки та психології, кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя та здоров’я

Слово головного редактора

ГАЗЕТА В СУЧАСНОСТІ

Драгомановський університет сьогодні займає важливе наукове і соціально-культурне місце на освітянській карті України і Європи. Ці слова можна підтвердити рівнем проведених заходів в стінах нашого вишу.

Зустрічі, що проводяться в університеті, за зізнанням гостей, вражають своїм розмахом, глибиною і різносторонністю. Не буде перебільшенням сказати, що наш університет приймає шанованих і цікавих гостей ледь не щодня. Офіційні делегації з Європи та інших куточків земної кулі, визнані світом і Україною лектори, а також представники інтелігенції, митці, письменники, політики, що прагнуть поділитися досвідом і знаннями з молоддю столичного вишу. Щодня в різних навчальних підрозділах університету відбуваються наукові лекції, майстер-класи від провідних фахівців, творчі зустрічі з представниками інтелігенції, спортивні змагання, різноманітні конкурси, впроваджуються нові ініціативи і проекти. Перераховувати напрямки заходів не будемо, бо вони охоплюють всі галузі людської діяльності.

Зрозуміло, що з такою кількістю заходів зростає і кількість новин. Сьогодні працює головний сайт університету і сайти інститутів, де оперативно викладаються анонси подій і новини. Останнім часом спостерігається спалах студентської активності на теренах Інтернет-простору: створено сайт Студентської ради, блоґ Інституту філософської освіти і науки, онлайн-видання «Газета Українських Філологів» та ін. Завдяки ним можна дізнатись про студентське життя в університеті і за його межами.

Незважаючи на зростання ролі Інтернету, значення друкованих видань не змінюється. Нині змінюється концепція видань, форма подачі інформації, але друкована газета була і є основним джерелом важливих новин.

У цьому році газета "Педагогічні кадри" святкує 55-річчя з відродження після війни. Газета пройшла через випробування викликів часу і виборола гідне місце у житті університету, ставши важливим інформаційним каналом, середовищем для комунікації студентів і викладачів.

Чекаємо на ваші статті! Творімо газету разом!

З повагою,
Сергій РУСАКОВ,
головний редактор газети

Все тільки починається

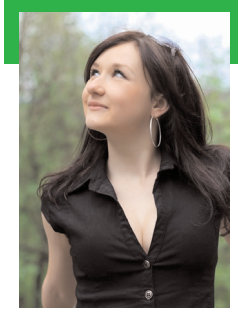

Марія КЛЮЧКО, студентка І курсу Інституту філософської освіти і науки

НУ ОТ І ВСЕ, позаду шкільні роки і безтурботне дитинство, а попереду – доросле життя. Кожен називає цей етап по-різному: нова сторінка, студентські роки, молодість і т.д. Але з впевненістю можна сказати, що це є шанс. Шанс стати яскравими особистостями, влаштувати долю, обрати вірний шлях, бути гідними Людьми.

Студентські роки – особливий час у житті кожного чи звичайна необхідність для молоді? Ти йдеш до вищого навчального закладу, обираєш професію, мрієш, як через п'ять років тебе визнають найкращим і ти врешті-решт отримаєш свій диплом. Саме тоді зрозумієш насправді, чому декілька років тому ти переступив цей поріг і чого ти досягнув. Так, безумовно, головна мета – здобути освіту. А ще з'являються нові друзі, знайомства, мрії, успіхи, досягнення і перемоги. Усі ці складові зроблять тебе щасливим, і ти усвідомиш, якими важливими були студентські роки.

Сьогодні ми – першокурсники. Не знаємо, що чекає попереду, навіть не уявляємо, як то воно – бути студентом. Ми щасливі, молоді, перспективні, розумні, цілеспрямовані, і головне – усвідомлюємо, чого хочемо. Звичайно, переляк був неймовірний, коли ми слухали перші лекції, де розповідали, як варто старанно та сумлінно готуватися до семінарів, та ще й відповідати на них без конспекту. Гадаєте, нас злякала ця вимога? Ні, слово "семінар"!!! Звучить смішно, але ж ми першокурсники. Згодом, дякуючи кураторам, ми роззнайомились. Нам, до речі, пощастило, адже маємо гідних наставників, які не дадуть спіткнутися на старті і підкажуть, як йти до фінішу.

Зараз ми звикаємо до нового життя. Хтось знайшов своє місце у театральних гуртках, хтось поповнив лави Студентської ради, хтось приєднався до редколегії. І вже нам легше і цікавіше. Вже траплялися "студентські приколи", яких ще буде, впевнена, велика кількість за кілька років. Ми чекаємо першої сесії, щоб нарешті стати справжніми студентами. Ми не просто віримо, а переконані, що вона буде успішною для кожного з нас, бо ми найкращі, адже вчимося у найкращому виші.

Вже не боїмося, бо маємо до кого звернутися у разі потреби. Ми щасливі, бо ВСЕ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ...

Студентські роки

Студентські роки...
Що це?
Лекції, семінари, постійні підготовки до занять?
А може, це веселощі, друзі, безтурботність?
Або доросле життя, робота, яку треба поєднати з навчанням?

Анастасія ЙОСИФОВИЧ, студентка ІІ курсу Інституту соціальної роботи і управління

У кожного студентське життя проходить по-різному. У когось особисте життя заважає навчанню, в інших навчання забирає весь час. Але у кожного є сесія, яку треба складати, викладачі, з якими потрібно порозумітися, й університет, диплом якого згодом потрібно отримати. Вищесказане пов'язує всіх студентів та робить їх проблеми схожими, такими, що вирішувалися багато років тому й будуть вирішуватись і в далекому майбутньому.

Студентські роки сповнені мріями, сподіваннями, вірою в те, що життя складеться успішно. Але водночас – це фундамент майбутнього. І від нього часто залежить все, що буде потім – у дорослому житті.

Ми, студенти, часто не хочемо думати про те, що потрібно зараз піклуватись про кар'єру, працювати, аби отримати хороші бали, шукати перспективи для розкриття своїх можливостей. Здається, що все ще так далеко, що потім якось само собою складеться. Часто відкладаємо на останній день, щоб побільше взяти від життя, провести його якомога яскравіше.

А як правильно? Як потрібно провести ці роки? Навчаючись? Розважаючись? Якщо навчаючись, то можна побудувати гарну кар'єру, добитися успіху на професійній ниві, але пропустити всі ті переваги, які дає молодість і безтурботність. Якщо ж постійно веселитися, то можна зібрати поважний багаж вражень, які грітимуть серце, але не скласти підґрунтя для успішного майбутнього. Вважаю, потрібно все поєднувати. Легко сказати – важко зробити.

Ось як згадує власні студентські роки Анна Бокоч, колишня студентка: "*Кожна людина індивідуальна, і в кожного погляди на життя студентське і життя розваг різні. Хтось, як прийнято висловлюватися, "заучка", а хтось хоче пізнати всі радощі. Особисто про себе можу сказати, що я зуміла все це поєднати".*

Навчаючись, поступово розумієш, що дитячі роки все більше й більше віддаляються. Тепер лише від нас залежить наше майбутнє. Що потрібно робити? Відповідь проста: вчитись, розвиватись і працювати. Не думайте, що часткова зайнятість заважатиме навчанню. Ні, навпаки. Можна відкрити свої здібності, набути безцінного досвіду, впевненості і, що найголовніше, точно зрозуміти – чим найбільше хочеться займатися, що краще за все виходить. Адже часто буває так, що на певну спеціальність вступають через її престижність, поради батьків, викладачів, а зовсім не тому, що вона є найкращою для реалізації свого потенціалу.

Один знайомий розповідав мені, як закінчив виш, пішов працювати за обраною спеціальністю і зрозумів, що вона йому не підходить. Довелось все кинути і почати навчання спочатку. Цього разу він займатиметься тим, що подобається. У результаті було витрачено шість років. Переконана, що ми не можемо витрачати дорогоцінний час. Потрібно перевіряти, чи у правильному напрямку рухаємось. Кар'єра починається не з дати видачі диплому, а вже сьогодні, тому й дбати про неї потрібно саме зараз!

Студентські роки не повторюються, а якщо й повторюються (наприклад, коли у зрілому віці захочеться здобути ще одну вищу освіту), то вже не будуть такими. Сьогодні ми – молоді, повні мрій і сподівань. Може, дещо наївні, але по-справжньому вірні собі.

Нова осінь

Катерина ЕСМАНОВА, студентка І курсу Інституту української філології

ПРОКИНУЛАСЯ зранку й зрозуміла – щось змінилося. Ні, всі речі на своїх місцях, годинник йде, вітер тривожить листя за вікном. Та все одно, щось не так, як вчора. Зміна ця спочатку лякала, потім викликала необхідність розібратися: що ж все-таки сталося?

Сьогодні зранку ведуча новин на одному з телеканалів промовила: "Доброго ранку всім тим, хто зараз прокидається разом із нами! Цей день вітає нас вранішніми променями вересневого сонця і осінньою піснею першого дзвоника, адже сьогодні День Знань!".

Хвилини на годиннику не барилися, стрілки підганяли мене, треба було встигнути до першої пари. До моєї найпершої лекції. Таке нове та незвідане почуття, купа питань, відповідь на які потрібно шукати самостійно. Що чекає мене за тими дверима, які труднощі, які люди? Хто тепер супроводжуватиме мене по життю, йтиме пліч-о-пліч? Чи витримаю я, чи зможу?

З роздумів мене вихопила посмішка диктора, він прощався з телеглядачами, промовивши: "Ще раз вітаю вас, сьогодні перше вересня, перший день осені".

От воно, виявляється, що! І легка внутрішня радість, і смуток охопили відразу. І тривога, і всі почуття, що прийшли з цим відкриттям, в той ранок, були новими, були невідомими. Треба ж таке, от і осінь, - думалося. Ще місяць тому здавалося: вона ніколи не наступить, не змінить жахливу літню спеку своєю живою прохолодою. Але ось цей день прийшов, і треба прийняти цю зміну з гідністю, і з упевненістю рушити новими шляхами.

Пані Осінь, цю оду я присвячую Вам. Тільки Ви з такою майстерністю заспокоюєте літній шал і ставите все на свої місця. Тільки Ви даруєте місту, в котре я так закохана, ці чудові вбрання, ці барви, які не залишають байдужими. Дощ прогулявся зранку моєю вулицею, і тепер мене огортає свіже, прохолодне, приємне повітря, а земля, по якій я йду, дихає росяною чистотою. Я прокидаюся з першими променями сонця, дивлюся у вікно і бачу результат Вашого панування, точність Вашого мистецтва, дует краси і стихії, все те, що Ви так вдало в собі поєднуєте.

Володарко холодного сонця, Ви даруєте спокій, даруєте сили на проходження і здолання нових перешкод. Ви забираєте все те з нашого життя, що збиває нас зі шляху, що розкачує і робить нестійкими; тільки Ваш вчительський вплив народжує в нас мудрість – саме тоді, коли ми потребуємо цього.

Як легко любити Вас, Осінь. Як взагалі легко і приємно любити щось вічне, незмінне: Батьківщину, природу, класику. Те, що ніколи не зрадить і не зникне. Все може минути в якийсь момент, залишивши втрату і розчарування. Але три осінні місяці – одні з тих єдиних, даних нам, маленьких світів, котрі не залишать темних спогадів.

Ви створили новий етап життя, нову вічність, і хто знає, чи закінчиться вона через три місяці, чи пізніше, чи взагалі ніколи. Ця вічність тим цінна для всіх нас, що дає змогу почати все спочатку. Доробити відкладені справи, сказати несказані слова, розпочати те, що здавалося нездійсненним.

І ось сьогодні, покінчивши зі всіма справами, я беру книжку, вдягаюся тепліше і займаю в парку, що біля будинку, вільну лавку. Свіже повітря насичує мене, я читаю, насолоджуюся новою, улюбленою порою року. Іноді, якась невідома сила охоплює мене, тривожить. Через секунду все вщухає, знову стає спокійніше, і ось востаннє проноситься щось крізь мене, лиш прошепотівши: "Неможливе можливо".

І я точно знаю, чиє це послання. Це була вона, це завжди вона, моя Осінь.

Педагогічні КАДРИ газета

Газета Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова "Педагогічні кадри". Свідоцтво про реєстрацію КІ №30 від 27.01.94 р.

Головний редактор Сергій Русаков.
Літературні редактори Галина Голіцина, Людмила Кух.
Комп'ютерне складання і верстання Тетяни Ветраченко.
Фото Василя Тимошенка.
Наша адреса: м. Київ-30, вул. Пирогова 9, редакційний відділ, тел. (044) 239-30-85, факс 234-75-87, e-mail: gazeta@npu.edu.ua

Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова
м. Київ—30, вул. Пирогова, 9
e-mail: Npu.press@i.ua
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002 р.

Видрукувано у друкарні НПУ імені М. П. Драгоманова.
Наклад 1000 примірників.

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.